

Editorial

Aquest nou número de *Manuscripts* està dedicat a les fronteres. Una frontera delimita una àrea desconeguda, inexplorada. El mot té la mateixa arrel que *front*. Un front marca un límit de guerra. A l'altra banda, es troba l'enemic.

El món existeix com a realitat i com a representació d'aquesta. En aquest últim sentit, qui dissenya i mesura és l'esser humà. Els individus tenen també fronteres interiors. Dellà hi poden reconèixer un potencial adversari.

Si prenen com a referència espacial el seu poble, anant a l'altre extrem del globus, els viatgers esdevenien descobridors. S'acaraven amb el desconegut. Aprenien. En primer lloc, sobre si mateixos.

Els descobridors transgredien les fronteres, les materials i les immaterials. Els descobridors creuaven llurs fronteres interiors. Sense aquesta primera transgressió, difícilment s'haguessin mogut de casa.

Una frontera és un indret que conté el concepte d'oportunitats. Els viatgers buscaven aquest concepte. Mentre maldaven per trobar-lo, traspassaven (la major part de les vegades, sense adonar-se'n) les fronteres imperceptibles del seu propi jo: acanaven llur capacitat d'adaptació al medi, la seva valentia, la seva assertivitat, el seu criteri, la seva ubicació. Respostes. Els viatgers trobaven respostes en els espais desconeguts. Es reubicaven. També mentalment. Redefinien el seu mapa del món.

A la Vella (i Bella) Europa, ja no quedaven espais exteriors inexplorats. Sobrevivia encara algun bosc primari, a la vigília del 1492?

El Nou Món, que era, en realitat, tan Vell (i Bell) com l'Antic, n'era ple. El que canviava era la gestió que en feien els pobladors. I la mirada que hi projectaren els europeus.

Els conqueridors europeus de l'espai americà hi portaren Roma i Déu. L'estructura jurídica romana, perquè calia la instal·lació dels drets de propietat que se'n desglossaven per tal de domesticar aquella terra.

Com els cèsars feien amb llurs legionaris, les noves terres esdevingueren recompensa per a vells soldats, conqueridors i buròcrates. Era necessari, a més, adaptar al nou medi el concepte jurídic de persona que els filòsofs cristians havien bastit, tant temps enrere, entre els segles III i V.

Déu, perquè sense la compactació mental d'aquell mosaic de gent nova, era difícil fer que participés d'un univers que es volia comú. Entre els conqueridors i

els conquerits (i l'ús d'aquestes paraules pot fer-les reversibles), no hi havia hagut mites originals compartits. No formaven part d'una mateixa comunitat ètnica. No havien participat d'una evolució històrica conjunta. No havien experimentat vincles de solidaritat grupal. No els unien llaços de consanguinitat.

No s'havien compartit condicions materials a través d'intercanvis comercials o transaccions econòmiques. No s'havien vist aglutinats per un sol poder polític. No havien estat subjectes a un únic codi de conducta legal i/o moral.

No fins a la trobada. Igual que Roma va dotar d'un nou sentit identitari, tot rebatejant els pobles de la Mediterrània, la trobada transatlàntica va dotar d'una identitat nova els qui es fitaven per primer cop. Una identitat sobreafegida a la que ells ja tenien. A la seva, o a les seves, identitats originals.

S'hagué de construir una coherència i uns interessos comuns. La llengua i la religió van servir d'argamassa. Heròdot havia escrit que podia considerar-se nació la col·lectivitat que compartia orígens ètnics, llengua, religió, cultura i història. El cristianisme va ser la clau que va aconseguir cimentar aquells grups humans inconnexos fins a la trobada que representà el 1492. Déu era el pare de tots ells, asseveraven els missioners. Per a ells, a la Bíblia hi havia l'explicació última d'interrogants i incògnites.

